

2023/0464(NLE)

12.1.2024

***

DRÉACHTMHOLADH

ar an togra le haghaidh Cinneadh ón gComhairle maidir le tabhairt i gcrích, thar ceann an Aontais Eorpaigh, an Chomhaontaithe Comhpháirtíochta idir an tAontas Eorpach agus a Bhallstáit, de pháirt, agus comhaltaí Eagraíocht na Stát san Afraic, i Muir Chairib agus san Aigéan Ciúin (ESACC), den pháirt eile (COM(2023)0791 – C9-0000/2024 – 2023/0464(NLE))

An Coiste um Fhorbairt

Rapóirtéir: Tomas Tobé

Eochair do na siombailí a úsáidtear

- * An nós imeachta comhairliúcháin
- *** Nóis imeachta an toilithe
- ***I An gnáthnós imeachta reachtach (an chéad léamh)
- ***II An gnáthnós imeachta reachtach (an dara léamh)
- ***III An gnáthnós imeachta reachtach (an tríú léamh)

(Braitheann an cineál nós imeachta ar an mbunús dlí a mholtar sa dréachtghníomh.)

CLÁR

Leathanach

DRÉACHTRÚN REACTACH Ó PHARLAIMINT NA hEORPA	5
RÁITEAS MÍNIÚCHÁIN	6

DRÉACHTRÚN REACHTACH Ó PHARLAIMINT NA hEORPA

**ar an togra le haghaidh Cinneadh ón gComhairle maidir le tabhairt i gcrích, thar ceann an Aontais Eorpaigh, an Chomhaontaithe Comhpháirtíochta idir an tAontas Eorpach agus a Bhallstáit, de pháirt, agus comhaltaí Eagraíocht na Stát san Afraic, i Muir Chairib agus san Aigéan Ciúin, den pháirt eile
(COM(2023)0791 – C9-0000/2024 – 2023/0464(NLE))**

(Toiliú)

Tá Parlaimint na hEorpa,

- ag féachaint don togra le haghaidh cinneadh ón gComhairle (COM(2023)0791),
  - ag féachaint don Chomhaontú Comhpháirtíochta idir an tAontas Eorpach agus a Bhallstáit, de pháirt, agus comhaltaí Eagraíocht na Stát san Afraic, i Muir Chairib agus san Aigéan Ciúin, den pháirt eile (08372/2023),
  - ag féachaint don iarraidh ar thoiliú a thíolaic an Chomhairle i gcomhréir le hAirteagal 207(4), an chéad fhomhír, agus Airteagal 218(6), an dara fomhír, pointe (a) (v), den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (C9-0000/2024),
  - ag féachaint do rún neamhrechtach uaithi an (..) ar an togra le haghaidh Cinneadh ón gComhairle maidir le tabhairt i gcrích, thar ceann an Aontais Eorpaigh, an Chomhaontaithe Comhpháirtíochta idir an tAontas Eorpach agus a Bhallstáit, de pháirt, agus comhaltaí Eagraíocht na Stát san Afraic, i Muir Chairib agus san Aigéan Ciúin, den pháirt eile,
  - ag féachaint do Rial 105(1) agus (4) agus Rial 114(7) dá Rialacha Nós Imeachta,
  - ag féachaint don mholadh ón gCoiste um Iascach (A9-0000/2024),
1. ag tabhairt a toilithe do thabhairt i gcrích an chomhaontaithe;
  2. á threorú dá hUachtarán a seasamh a chur ar aghaidh chuig an gComhairle, chuig an gCoimisiún agus chuig rialtais agus parlaimintí na mBallstát agus chuig Comhaltaí d'Eagraíocht na Stát san Afraic, i Muir Chairib agus san Aigéan Ciúin.

RÁITEAS MÍNIÚCHÁIN

Bhí Comhaontú Cotonou, a síníodh in 2000 ar feadh tréimhse 20 bliain, lena rialaítear an caidreamh idir an tAontas Eorpach agus na Stáit san Afraic, i Muir Chairib agus san Aigéan Ciúin (ACC) a bhí ann ag an am, ceaptha dul in éag i mí Feabhra 2020. Cé gur tháinig deireadh leis an gcaibidlíocht maidir le Comhaontú comharba i mí na Nollag 2020, níor síníodh an Comhaontú i Samó go dtí an 15 Samhain 2023 mar gheall ar mhoilleanna arís agus arís eile.

Tháinig Comhaontú Samó i bhfeidhm go sealadach i mí Eanáir 2024, ar díol mór sásaimh é ós rud é go bhforáiltear leis an gcomhaontú nua do chreat neartaithe, nuachóirithe agus níos uailmhianaí le haghaidh comhair a théann níos faide ná an comhar traidisiúnta um fhorbairt. Cuireann an Comhaontú leis an *acquis* tábhachtach agus leagtar síos ann creat solúbtha atá bunaithe ar Fhondúireacht choiteann is infheidhme maidir le gach páirtí agus prótacail réigiúnacha shaincheaptha don Afraic, do Mhuir Chairib agus don Aigéan Ciúin faoi seach. Ina theannta sin, cuireann an chomhpháirtíocht nua le roinnt comhaontuithe idirnáisiúnta agus sainaitheann inti Clár Oibre 2030 na Náisiún Aontaithe don Fhorbairt Inbhuanaithe agus Comhaontú Pháras maidir leis an Athrú Aeráide mar threoirchreataí uileghabhálacha.

Tá Comhaontú Samó bunaithe ar 6 thosaíocht chomhpháirteacha: cearta an duine, daonlathas agus rialachas; forbairt dhaonna agus shóisialta; fás agus forbairt eacnamaíoch atá inbhuanaithe agus cuimsitheach; inbhuanaitheacht comhshaoil agus an t-athrú aeráide; agus an imirce agus an tsoghluaisteacht. Leis an gComhaontú Comhpháirtíochta nua, cuirtear spás feabhsaithe le haghaidh idirphlé ar fáil agus is geal leis an Rapóirtéir na forálacha maidir le comhghuaillíochtaí domhanda agus comhar idirnáisiúnta, agus béim á leagan ag an dá pháirtí ar a dtiomantas don ord idirnáisiúnta riailbhunaithe agus don idirphlé idirnáisiúnta a chur chun cinn agus do réitigh iltaobhacha a lorg chun dlús a chur leis an ngníomhaíocht dhomhanda.

Leagann an Rapóirtéir béim ar a thábhachtaí atá sé forbairt, éifeachtacht agus torthaí a áirithiú agus is díol sásaimh dó go n-aithnítear sa Chomhaontú gur cheart modhanna comhair a éagsúlú, lena gcuimsítear raon beartas agus ionstraimí, ó na foinsí agus na gníomhaithe uile atá ar fáil. Mar sin féin, ní mór tacú le cur chun feidhme an Chomhaontaithe le buiséad fóinteach faoin Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta agus ba cheart iarrachtaí a dhéanamh leibhéal na tacaíochta do chomhpháirtithe ACC a choinneáil ar bun sna blianta amach romhainn.

Ní mór naisc láidre a bhunú freisin idir Comhaontú Samó agus tionscnamh na Tairsí Domhanda, a seoladh i mí na Nollag 2021. I bhfianaise a shuntasáí atá na riachtanais agus an leibhéal infheistíochta is gá chun Clár Oibre 2030 a chomhlíonadh, creideann an Rapóirtéir go bhfuil sé ríthábhachtach cineálacha eile maoinithe forbartha a shlógadh, ar gá iad a ailíniú le cuspóirí beartais forbartha.

Áitíonn an Rapóirtéir ar an tábhacht a bhaineann le taidhleoireacht pharlaiminteach chun an t-idirphlé polaitiúil idir AE agus ESACC a neartú. Ní mór cuntasacht dhaonlathach a áirithiú ar gach leibhéal den Chomhaontú agus tá ról tábhachtach ag Comhthionól Parlaiminteach ESACC-AE agus ag na trí Thionól Réigiúnacha nua i ndáil leis sin.

Comhaontaítear i gComhaontú Samó go bhfuil rannpháirteachas leis na geallsealbhóirí, go háirithe leis na húdaráis áitiúla, leis an tsochaí shibhialta, agus le hionadaithe ón earnáil phríobháideach, lárnach do chinnteoireacht fheasach agus do chuspóirí na Comhpháirtíochta seo a chur chun cinn. Iarrann an Rapóirtéir, dá bhrí sin, go mbunófaí sásra oscailte agus trédhearcach go pras le haghaidh comhar struchtúrtha chun rannpháirtíocht éifeachtach na ngeallsealbhóirí a áirithiú le linn chéim cur chun feidhme an Chomhaontaithe.

I gcomhréir le hAirteagal 218(6) CFAE, tá gá le toiliú ó Pharlaimint na hEorpa chun go nglacfaidh an Chomhairle cinneadh maidir le tabhairt i gcrích an Chomhaontaithe.

I bhfianaise an mhéid thuas, molann an Rapóirtéir go dtabharfaidh an Parlaimint a toiliú do thabhairt i gcrích an Chomhaontaithe.